

HISTORISCHE VERENIGING

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

Opgericht in 1992 en sinds 2012 een Culturele Algemeen Nut beoogde Instelling (ANBI)

JAARVERSLAG 2022

Opening van de expositie 'Aan de Wand' op 5 maart 2022 door Wethouder Jan Verbeek.

A. Het bestuur.

Algemeen

Op 17 mei is ons bestuurslid Adri den Boer op 74 jarige leeftijd overleden. Hij speelde sinds het bestaan van onze vereniging een centrale rol en wisten velen hem als 'streekhistoricus' te vinden. Hij heeft, samen met Maarten Molenaar, onze vereniging en de oudheidkamer opgebouwd en is dertig jaar secretaris van onze vereniging geweest. Daarnaast heeft hij de geschiedenis van Nieuwerkerk aan den IJssel in woord en geschrift vastgelegd.

Door het overlijden van Adri bestaat het bestuur thans uit vier leden. Brord van Westing (voorzitter), Piet Fokker (penningmeester), Johan Knoester en Kor van der Glas (wnd. secretaris). Wij zijn dan ook naarstig op zoek naar een nieuw bestuurslid die eventueel het secretariaat op zich wil nemen.

Het bestuur heeft in 2022 gelukkig weer fysiek viermaal kunnen vergaderen. Ook is er op 5 april 2022 weer een fysieke Algemene Leden Vergadering gehouden, waarin ook ons dertigjarig bestaan is herdacht.

De vereniging heeft op 31 december 2022 216 leden, 13 sponsorbedrijven en 1 subsidiegever (gemeente Zuidplas).

Overige ontwikkelingen.

- Mede door het vele werk wat hij voor onze vereniging heeft verzet (als vrijwilliger en als voorzitter), ontving ons bestuurslid *Johan Knoester* op 26 april een Koninklijke Onderscheiding.
- Op 20 mei 2022 overleed op 92 jarige leeftijd onze oud-vrijwilliger *Freek Eikelhof*. Freek was vanaf de oprichting nauw betrokken geweest bij het inrichten van de Oudheidkamer en was bijna dertig jaar iedere donderdagmorgen als vrijwilliger aanwezig.
- Voor de donderdagvrijwilligers is er op 3 november 2022 een excursie naar het Museum Stadhuis Geervliet georganiseerd. Zij hebben o.l.v. een lid van de Stichting Oud-Geervliet een uitgebreide rondleiding door het oude Geervliet en het Museum gekregen.
- De eigenaar van de boerderij 'Nooit Gedacht' (Vestia) heeft de beheerder laten weten dat de boerderij niet wordt verkocht (zoals eerder was meegedeeld), maar in een aparte organisatie zal worden ondergebracht. Samen met de beheerder van de oudheidkamer heeft het bestuur Vestia aangesproken over de vervanging van een meer dan 20 jaar oude cv-ketel en wat andere bouwkundige gebreken.
- In december 2022 is een bijdrage van € 289,23 van de Rabo Clubsupport ontvangen.
- Het bestuur heeft zich in een aparte vergadering beraden over de inrichting van het museum en de aanwezigheid van de vele objecten in het museum en het depot. Mogelijk zullen objecten moeten worden afgestoten. Deze activiteiten zullen de komende jaren de nodige tijd in beslag nemen en extra menskracht vragen.
- Dit jaar hebben wij drie nieuwe vrijwilligers mogen verwelkomen: Ger Slaman, Giel Dubbeld en Andre Muller.
- Het bestuur heeft kennisgemaakt met de nieuwe wethouder de heer Klovert en met Tom Hunter, die dit jaar is aangesteld als 'erfgoed specialist' van de gemeente Zuidplas.
- Twee bestuursleden hebben twee meedenkavonden bijgewoond over een nieuwe Toekomstvisie voor het recreatiegebied Park Hitland. Samen met de Stichting Steenovens Klein Hitland zijn voorstellen gedaan om de erfgoedwaarden in het gebied te versterken.

B. Bezoek, beheer collectie en onderhoud Oudheidkamer.

Aantal bezoekers Oudheidkamer.

Ondanks de Corona-maatregelen hebben wij in de loop van het jaar toch weer de nodige bezoekers in onze Oudheidkamer kunnen ontvangen. Er waren elf 'open middagen' (januari verviel i.v.m. Corona) op de 1e zaterdag van de maand en twee dagdelen tijdens Open Monumentendag op 11 september. Totaal dus 13 dagdelen. Wij mochten op die dagdelen totaal **298 bezoekers** begroeten.

Er zijn 7 groepsbezoeken geweest voor totaal **80 personen**.

Totaal hebben er dus **378 personen** de Oudheidkamer bezocht.

Specifiek gebruik Ontvangstruimte van de Oudheidkamer

De ontvangstruimte is voor 16 dagdelen door de schaakclub van de PCOB (138 personen) en voor 4 dagdelen voor familiebijeenkomsten (105 personen) gebruikt. Totaal door **243 personen**.

Daarnaast is de ontvangstruimte door de gemeente gebruikt voor het afscheid van de leden van de 'Monumentencommissie' en hebben we met de leden van de fractie van de CU/SGP informatie uitgewisseld over de bestemming van twee Rijksmonumenten.

Beheer collectie

Er waren weer spontane schenkingen van objecten. In de nieuwsbrieven is aan de schenkingen de nodige aandacht geschonken vooral die grote schenking van schoolmateriaal door oud-leraar Henk Overheul is voor onze collectie een grote aanwinst.

De papieren aanwinsten wordt, als alternatief voor het eigen depot, meestal doorgezonden naar het depot van de SAMH.

Naast het fotograferen en registreren van nieuwe objecten hebben de volgende werkzaamheden plaatsgevonden:

- Er is de laatste hand gelegd aan het schoonmaken en verven van de landbouwwerktuigen in de 2^e hooiberg en we hopen in maart 2023 de inrichting af te ronden en daarna voor bezichtiging te openen. Een vitrine voor deze permanente expositie moet nog worden aangeschaft.
- Naast het uitdunnen van het gereedschap in de smidse, de timmerwerkplaats en depotbakken in de 1^e hooiberg, is ook een aanzet gegeven om de 1^e hooiberg iets anders in te richten en krijgen de centraal opgestelde vitrines een andere plaats.
- De registratie en sortering van de schoolplaten (> 300) is in 2022 afgerond. Van platen die wij dubbel hadden hebben wij er ca 25 aan de stichting Oud-Zevenhuizen Moerkapelle geschonken.
- De achterstand van de registratie door de Covid-maatregelen in de afgelopen 2 jaar, is dit jaar weer ingelopen
- De aan de HVC uitgeleende objecten voor één van hun exposities zijn weer teruggegeven.
- Voor het beheer van de collectie is een Tablet aangeschaft.

Onderhoud van de Oudheidkamer

Naast het gebruikelijke onderhoud van de objecten en het schoonhouden van de expositieruimte zijn de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

- In april zijn weer de nodige houtsnippers ontvangen en rondom de 1^e en 2^e hooiberg verspreid en is er rond de hooibergen nog het nodige onkruid gewied.
- Voor de 'schoolplaten-expositie' zijn ook de nodige inrichtingswerkzaamheden uitgevoerd.
- De Oudheidkamer is verrijkt met een Smart TV. Hierdoor is een beamer niet meer nodig en kan je via je tablet of smartphone alle informatie via deze TV zichtbaar maken
- Door de firma Saval is op 6 mei het jaarlijks onderhoud gepleegd aan brandblussers en –slangen.

C. Wisselexposities, lezingen en educatie.

Wisselexpositie In de Oudheidkamer.

1. Ons lid Henk van den Heuvel heeft t/m 5 februari 2022 35 van zijn tekeningen geëxposeerd. Het betreft afbeeldingen van gebouwen in en om Nieuwerkerk aan den IJssel.
2. Op zaterdag 5 maart is de expositie 'Aan de Wand' door de wethouder Jan Verbeek geopend. Deze expositie van schoolplaten voor de lessen aardrijkskunde en geschiedenis is samengesteld door ons bestuurslid Johan Knoester. Deze expositie is verlengd tot en met eind april 2023.

Vitrine-expositie in de Bibliotheek Batavier (de koffieruimte)

Door de coronabeperkingen was er maar één vitrine-expositie.

Vanaf december 2021 'Lokale kleurfoto's van Nieuwerkerk'. Het zijn zwart-wit foto's die door Brord van Westing en Margriet Visser-van Vliet zijn ingekleurd.

Met deze kleine vitrine-exposities laten wij aan de bezoekers van de Batavier iets van de geschiedenis van Nieuwerkerk aan den IJssel zien.

Lezingen en dorpswandeling

Johan Knoester heeft op 3 maart in de Ringvaartkerk een lezing gegeven over de geschiedenis van het landschap en (30 toehoorders) op 21 september in Zevenhuizen een lezing over schoolplaten (30 toehoorders).

Op 30 september heeft Johan Knoester een historische dorpswandeling georganiseerd voor belangstellenden van de Ringvaartkerk

Educatie en Brains.

Dit jaar zijn er nog geen educatieve lessen gegeven. Nu de Corona-maatregelen zijn afgezwakt kunnen er weer educatieve activiteiten worden opgezet. Vooruitlopend daarop is er dit jaar een Brainles ontwikkeld waarbij leerlingen met hun mobiele telefoon een eigen collectie topstukken uit de Oudheidkamer kunnen samenstellen en over die objecten informatie leren vinden en uploaden. Ook wordt er een speurtocht in de Oudheidkamer voor de schooljeugd ontwikkeld. Daarnaast is er een les in de maak die aansluit bij de expositie over schoolplaten en die in het 1^e kwart van 2023 wordt aangeboden

D. Genealogie en de digitale fotobank

Genealogie.

In 2022 hebben wij een aantal verzoeken om informatie over (voormalige) inwoners van Nieuwerkerk aan den IJssel ontvangen. Veelal kunnen wij die, door een gebrek aan informatie, niet of beperkt beantwoorden en verwijzen hen door naar de website over genealogie of naar SAMH. Dit jaar kregen wij echter een verzoek met wat meer achtergrondinformatie waardoor een stamboomonderzoek mogelijk was. Door één van onze leden (Sjaak Zuidwijk) is een parenteel van die familie opgesteld die volgend jaar in een nieuwsbrief zal worden opgenomen.

Digitale Fotobank

Inmiddels zijn alle beschikbare digitale foto's in de fotobank opgenomen en van een uniek nummer en de 'hvnweb'-opdruk voorzien. Bijgaande foto is daar één van. Ook is er begin gemaakt om de foto's te rubriceren en bij de foto's eventuele wetenswaardigheden te vermelden.

E. Publicaties

Nieuwsbrieven.

De Nieuwsbrieven (nrs. 87, 88 en 89) verschenen, onder redactie van en met opmaak door Mieke den Boer, driemaal in kleur. De inhoud van deze brieven bestaat uit informatie over de eigen activiteiten en de ontvangen nieuwe aanwinsten. Ook zijn er dit jaar gebeurtenissen beschreven die in het verleden in Nieuwerkerk speelden zoals

- de gezondheidszorg,
- de R.K. Kerk aan de 's Gravenweg,
- de Ambachtsheerlijkheid Nieuwerkerk,
- het 90-jarig bestaan van Garage Van der Weijden,
- de laatste betaalmeeester van de Consumptie Melk Centrale (CMC),
- de Roomboterfabriek Mijnlieff & Co en
- een aantal oude prenten van Johannes Travenraat.

Nummer 88 is een speciale uitgave vanwege ons 30-jarig bestaan en bevat 30 afbeeldingen van topstukken uit de Oudheidkamer. De laatste Nieuwsbrieven liggen ook in de Oudheidkamer, Bibliotheek (Batavier), Molen Windlust en in de studiezaal van het streekarchief in Gouda (eerdere uitgaven staan daar ingebonden).

Nieuwsflitsen

Ook werd in 2022 twee digitale Nieuwsflitsen (nrs 59 t/m 60) per email aan onze leden verzonden.

Website:

Op de website zijn verschillende nieuwberichten geplaatst, waaronder een interview van het Erfgoedhuis Zuid Holland met ons bestuurslid Johan Knoester over de HVN die is gepubliceerd in de website over de Geschiedenis van Zuid Holland.

Er zijn nieuwe interviews met (ex) inwoners geplaatst (oral history) en films over Nieuwerkerk aan den IJssel toegevoegd. Via de website kan je ook het collectiebestand en de fotobank raadplegen. Thans wordt onderzocht of de website in een iets andere vorm kan worden gegoten en op onderdelen beter toegankelijker kan worden gemaakt.

Overige publicaties.

Met dank aan *Hart van Holland(HvH)* werden daarin ook diverse Oud+hedens aan de Oudheidkamer zijn gewijd. Ook zijn voor de 'open middagen' in zowel HvH als op de website van 'Gouwe IJssel Nieuws' aankondigingen geplaatst

In het AD van 11 oktober is een groot interview met Johan Knoester over de tentoonstelling 'Aan de Wand' over de schoolplaten gepubliceerd. Mede dankzij dit interview kwamen er verzoeken voor een groepsbezoek aan deze expositie in de Oudheidkamer.

G. Beschermd erfgoed

- De bestemming voor het ernstige verwaarloosde rijksmonument *Geertruida-Hoeve* aan 1^e Tochtweg 25 is nog niet bekend.
- De monumentale boerderij "Langehof" aan de 's-Gravenweg 12 is door de gemeente aangekocht. Hierbij is gebruik gemaakt van de uitkoopregeling voor panden die onder hoogspanningsleidingen staan en daarom volgens de huidige normen niet meer geschikt zijn voor permanente bewoning. Omdat de boerderij als rijksmonument is aangewezen mag hij niet worden gesloopt.
- Regelmatig consulteren wij de Erfgoedvereniging Bond Heemschut over de in de Zuidplas aanwezige rijksmonumenten.
- Er is nog steeds geen uitvoering gegeven aan de *Beheers verordening Begraafplaatsen* van 2012. Het college zou een lijst van historische graven opstellen (de voorzet daarvoor in een HVN-flyer wordt al wel intern benut).
- Geparticipeerd werd vanuit de HVN in de gemeentelijke Monumentencommissie. Deze commissie is in 2022 opgeheven. Onduidelijk is nog op welke wijze de activiteiten van de opgeheven commissie zullen worden uitgevoerd.
- De monumentenschildjes voor de aangewezen gemeentelijke monumenten zijn nog steeds niet beschikbaar gesteld.

H. Samenwerking

- Bestuurslid Johan Knoester woonde een overleg met de gemeente Zuidplas bij over de toekomst van hoeve 'Langehof'.
- Op 14 april was Johan Knoester aanwezig bij een overleg over de mogelijkheid van de Hollandse IJssel als 8^e provinciale erfgoedlijn.
- In het kader van de Open Monumentendag en middels afvaardiging in gemeentelijke commissies zijn incidenteel bilaterale contacten geweest met de twee andere historische organisaties in de gemeente Zuidplas.

- De voorzitter heeft op 25 maart een cultuurbijeenkomst bijgewoond en kennisgemaakt met de cultuuraanlager van de gemeente dhr. Ron Eikenbout. De vervolgbijeenkomst van 15 september is door Johan Knoester bijgewoond.
- De voorzitter heeft de viering van het 25 jarig bestaan van de Stichting Oud Zevenhuizen/Moerkapelle op 29 oktober bijgewoond.
- Met de Stichting Cultuurvijver zijn contacten geweest over de Cultuureducatie.
- Contacten met de Stichting Steenovens Klein Hitland en Stichting Molen Kortenoord zijn er ook dit jaar geweest. In het bijzonder is Johan Knoester betrokken bij een brainstorm over de inrichting van de linker turfschuur als entree voor de steenovens.
- Op 17 november zijn de penningmeester Piet Fokker en bestuurslid Johan Knoester aanwezig geweest bij de uitreiking van de Cultuurprijs Gemeente Zuidplas 2022. De HVN had vergeefs de schoolplaatexpositie ‘Aan de wand’ voorgedragen voor deze prijs.
- De wnd. secretaris heeft een bijdrage geleverd aan het actualiseren van de Gemeentegids.
- Bestuurslid Johan Knoester vertegenwoordigde HVN in de Adviescommissie/ klantenraad van SAMH.
- Evenals vorig jaar is er tijdens de Open Monumentendag in september nauw samengewerkt met de Historische Verenigingen van Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel, Moordrecht en Gouderak. De dorpen waren onderling verbonden met een bus, 4 schepen en een paardenkoets.
- Op 12 november is er overleg geweest met de fractie van CU/SGP over de bestemming van twee rijksmonumenten.

Met dank aan:

- Onze leden die ons door hun contributie in staat stellen de vereniging in stand te houden en de geschiedenis van Nieuwerkerk levend te houden.
- De vrijwilligers op donderdagochtend: Bert Markus, Hans Smulders, Wim van Vliet, Hans de Visser, Peter Lochmans, Andre Muller, Ger Slaman en Giel Dubbeld.
- de suppoosten op de ‘open middagen’: Jan-Egbert Baalbergen, Kees Vermeij, Marie-José Schrage, Rob Stolk, Corrie Verkleij-Mannekes en Henk van den Heuvel.
- De beheerder van de Oudheidkamer Eefje Molenaar die samen met Tini van Oosterom, Elly Reijm en Corrie Verkleij, de ontvangstruimte en expositieruimte verzorgen.
- De overige vrijwilligers (nieuwsbrieffrondbrengers en educatie-medewerkers).
- De bedrijfsdonateurs.
- De Stichting Nooit Gedacht.
- De Gemeente Zuidplas (schenker, bewaar- én subsidiegever).
- De Rabobank Gouwestreek (bewaargever),
- Stichtingen ZO! en Stichting Cultuurvijver.